

MUDr. Josef Liška

(4. 3.1907 – 13. 6. 2003)

„Táta Liška“, jak byl za svého života svými vrstevníky označován, je řazen mezi nejvýznamnější zakladatele oboru alergologie v bývalém Československu. Po maturitě na gymnáziu v Ivančicích vystudoval lékařskou fakultu v Brně. Po promoci v roce 1933 začal pracovat ve Státním zdravotním ústavu v Praze. Zde dostal laboratoř, ordinaci a práci na očkovacích látkách proti vzteklině a virovým onemocněním. Brzy poté rozšířil svou mikrobiologickou pracovní náplň o studium alergií. O tom, že nepokračoval ve šlépějích mužských příslušníků rodu (pocházel z mlynářské rodiny), rozhodly jeho zdravotní potíže, které s tím souvisely, "mlynářské" astma a dětské alergie. Ty ovlivnily mladého lékaře při výběru specializace, kterou u nás od samého počátku své lékařské praxe rozvíjel a v níž si vydobyl řadu zásluh a prvenství.

Alergologie jako medicínský obor byla v meziválečném Československu ještě v plenkách a například „senná“ rýma byla u nás tehdy téměř neznámou nemocí, která se spolu s negativními vlivy rozvíjející se civilizace teprve postupně začala šířit. Nejprve se pacienti počítali na desítky, ale během několika let jich bylo mnohem víc a ordinace dr. Lišky už kapacitně nestačila. Proto si zařídil spolu s manželkou Karlou, rovněž lékařkou, vlastní ordinaci.

Díky němu vznikla ve Státním zdravotním ústavu první samostatná laboratoř na výrobu alergenů a Liška byl také první u nás, kdo v roce 1933 začal alergenové kožní testy provádět. Zpočátku na ORL profesora Antonína Přecechtěla a později ve své ordinaci. Aby byla jeho péče o pacienty co nejvšestrannější, zabýval se pěstováním bakteriálních kmenů a výrobou autovakcín. V malé ústavní laboratoři se kmeny izolovaly a potom formou kožních testů zkoušely na alergických pacientech. Podle reakcí organismu se z nich posléze vyráběly autovakcíny, které mnoha nemocným pomohly zlepšit kvalitu života.

Po skončení 2. světové války a po návratu ze stáží v USA zorganizoval mikrobiolog Josef Liška spolu s otolaryngologem prof. Vladimírem Hlaváček, internistou primářem Bohuslavem Hodkem a dermatologem prof. Františkem Konopíkem v roce 1949 založení Komise pro alergologii, z níž potom v roce 1952 v Mariánských Lázních na sjezdu Dermatologické společnosti vznikla Alergologická sekce. Ta se následně v roce 1957 transformovala na odbornou společnost, a tak byla založena Alergologická společnost při Československé lékařské společnosti J.E.Purkyně, předchůdce dnešní ČSAKI. Doktor Liška

jako uznávaný reprezentant oboru se zúčastnil řady mezinárodních vědeckých kongresů. Byl také jedním ze zakladatelů světové asociace Interastma.

V tom období výroba imunopreparátů prošla reorganizací a byla lokalizována do Ústavu sér a očkovacích látek (pozdější Sevac, nyní Sevapharma). Po odchodu z ústavu, kde dlouhou dobu řídil odbor experimentální imunoterapie, se již jako důchodce věnoval alergenové léčbě při speleoterapii v dětské léčebně v Ostrově u Macochy v Moravském krasu. V roce 1997 – ve svých 90 letech - obdržel za jeho celoživotní zásluhy nejvyšší ocenění České lékařské společnosti JEP, cenu J. E. Purkyně.

Zemřel ve věku 96 let a na jeho počest je od roku 1995 každoročně výborem ČSAKI udělována členům této společnosti Cena dr. Josefa Lišky za nejlepší původní vědeckou práci a za nejlepší monografii v oblasti alergologie a klinické imunologie.

Doc. MUDr. Vít Petřů, CSc.